

A Győri Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve felperesnek.** a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve alperes** ellen szerződés érvénytelensége és egyéb iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. szeptember 18. napján kelt 26.P.20.654/2017/36. számú közbenső ítélete ellen az alperes által 38. sorszámon bejelentett fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta az alábbi

K ö z b e n s ő í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.800,- (Ötvenezer-nyolcszáz) forint másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A Székesfehérvári Törvényszék a fellebbezéssel támadott közbenső ítéletében megállapította, hogy a felek között 2008. szeptember 16. napján megkötött HIT3370308. számú kölcsönszerződés érvénytelen.

Az irányadó tényállás szerint a felperes gépjárművásárlás céljából 2008. szeptember 12-én finanszírozási kérelemmel fordult az alperes pénzintézethez az autókereskedés alkalmazottainak közvetítésével.

A kérelem tartalmazta, hogy a kölcsön mértékadó devizaneme a CHF és azt is, hogy az adós azt havi fix konstrukcióval igényli. A finanszírozási kérelem kitért arra, hogy a THM módosulhat, és nem tükrözi a hitel árfolyam- és kamatkockázatát.

A felek 2008. szeptember 16-án írták alá a HIT3370308. számú egyedi kölcsönszerződést, amelynek 1. pontja tartalmazta, hogy az alperes az üzletszabályzatában foglalt feltételek mellett 1.565.000,- Ft pénzkölcsönt nyújt a felperes részére.

A szerződés 2. pontja szerint az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket az alperes jogelődjének, a **Cég 1** Zrt.-nek a HIT2006.0531.számú üzletszabályzata tartalmazza.

A szerződés 3. pontjában a felperes akként nyilatkozott, hogy a kölcsönszerződésben az annak elválaszthatatlan részét képező - és adásvételi szerződésben, valamint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el, illetve az üzletszabályzat átvételét a szerződés aláírásával nyugtázza.

A szerződés 6. és 7. pontjai szerint a THM 14,5%, míg a mértékadó devizanem a CHF.

Az egyedi szerződés 8. pontja értelmében a kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolási módot választotta. E szerint fix törlesztő részletekkel rendelkező

deviza alapú finanszírozást, azaz fix devizakonstrukciót választott. A kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolása a futamidő végén történik. A kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) esetén a futamidő azonos törlesztő részletek mellett meghosszabbodik. A visszajáró kamatváltozás I.-t és II.-t a hitelező a kölcsönbe vevőnek visszautalja.

A szerződés 9.pontja rögzíti a kölcsön feltételeit, amely szerint annak összege 1.565.000,- Ft, a törlesztő részletek száma 84, a havi törlesztő részlet 28.028,- Ft, amelyek első esedékessége 2008. október 15., majd azt követően minden hónap 15. napja, az összes törlesztő részlet összege 2.354.352,- Ft.

A szerződés részét képező üzletszabályzat releváns pontjai az alábbiak:

I.7. fix devizakonstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyamesemény.

I.15. pont törlesztőrészlet: Az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességekhez tartozó tőke, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege.

I.16. pont kamat: A tőkére vetített kamat degresszív módon kerül meghatározásra az alábbiak szerint:

- a) a futamidő első 36 hónapját követően a kamat 2%-kal csökken
- b) amennyiben a teljes futamidő 50%-a nem éri el a 36 hónapot, abban az esetben a teljes futamidő 50%-át követő első teljes naptári hónapban csökken a kamat 2%-kal.

Amennyiben az a) vagy b) pont szerint csökkenő kamat alacsonyabb, mint a mértékadó kamat hatályos referencia értéke, abban az esetben a kamat egyenletes a teljes futamidő alatt.

I.17. mértékadó devizanem: Az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem. Amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a kamatváltozás II.-re és a kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra.

I.18. e) pont mértékadó kamatláb: Amennyiben a mértékadó devizanem egyéb, úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett, a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (3 havi LONDON InterBank, Offered Rate, LIBOR).

I.22. árfolyam: A Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam.

I.23. rendkívüli árfolyam esemény: Rendkívüli árfolyam eseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25%-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által fogantatosított rendkívüli intézkedés (pl.: intervenció sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.

I.24. mértékadó árfolyam: A mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napja.

I.25. kamatváltozás:

a) kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb a pénzpiacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralévő törlesztőrészek összegét érintő kamatkülönbözet.

b) kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális devizaeladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: $\text{kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} * ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam}) - 1)$.

c) kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): a kölcsönszerződés futamidő lejárta előtti megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelt - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezéseiben külön kerül meghatározásra.

V. 6. Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, mely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A felülvizsgált elszámolás szerint a pénzügyi intézmény által tisztességtelenül felszámított összeg 109.172,- Ft volt.

A szerződés 2017. július 31-én teljesedésbe ment.

A felperes a módosított kereseti kérelmében a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (r.Hpt.) 213.§ (1) bekezdés b), c) pontjai alapján. Az árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelensége miatt az ÁSZF V.6. pontja tisztességtelenségének, ebből következően a szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérte.

Jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását indítványozta 12,44%-os kamatmérték, és az alperes 1.651.144,- Ft összeg visszafizetésére való kötelezése mellett. A perköltségre igényt tartott.

Arra hivatkozott, hogy a szerződés nem tünteti fel az induló ügyleti kamat százalékos mértékét.

A felperes álláspontja szerint amennyiben a felek sem az ügyleti kamatban, sem annak kizárásában nem állapodtak meg, akkor a szerződés létrejön, azonban az írásbafoglalás elmaradása miatt a kamatkikötés az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontja, a szerződés pedig az r.Ptk. 217.§ (1) bekezdés, 218.§ (1) bekezdés és a r.Hpt. 213.§. (1) bekezdés c) pontja alapján is érvénytelen.

A szerződés semmis az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében is, mivel a kamat százalékos mértéke feltüntetése hiányában a THM százalékos mértéke sem meghatározott.

A felperes sérelmezte, hogy az alperes a THM-ben felszámít a szerződésben nem meghatározott kamatot, a DH1 törvény által megsemmisített árfolyamrést, valamint olyan szerződéskezelési díjat

és egyéb ügyviteli költséget is, amely felszámítását tartalmazó általános szerződési feltételt a Kúria a Gfv.VII.30.112/2015/5. számú közérdekű ítéletében megsemmisített.

A felperes a kamatkikötés hiánya és a THM valótlan mértékének feltüntetése miatt a felek kölcsönszerződését nem tekintette deviza alapú szerződésnek.

Az r.Ptk. 205/B.§ (2) bekezdése szerint külön figyelemfelhívásra lett volna szükség az árfolyamkockázati rendelkezések tekintetében.

A 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatok, a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i állásfoglalása, illetve az r.Hpt. 203.§ (6), (7) bekezdései, és az r.Ptk. 209.§ (1) - (4) bekezdései felhívásával arra is hivatkozott, hogy az árfolyamkockázati rendelkezések tisztességtelenek, emiatt a szerződés érvénytelen, így a felperes az árfolyamkockázat viselésére nem kötelezhető.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Nem vitatta, hogy a kölcsönszerződés százalékos formában nem rögzíti az induló ügyleti kamatot, azonban állította, hogy az kiszámítható az összes törlesztő részlet összege és a tőke különbözeteként figyelemmel az üzletszabályzat I.15. és a IV.4. pontjára.

A szerződést 13,11%-os kamattal kérte érvényessé nyilvánítani az r.Ptk. 237.§ (2) bekezdése, az 1/2010. (VI. 28.) PK. vélemény és a 6/2013. PJE határozat alapján.

Állította, hogy a szerződés az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja alapján nem érvénytelen, mert tartalmazza a THM százalékos mértékét.

A meghatározottságot nem befolyásolja az a körülmény, hogy a szerződés az ügyleti kamat százalékos mértékét nem tünteti fel, illetve az sem, hogy a THM számításánál alapul vett árfolyamrést utóbb tisztességtelennek nyilvánították. Az alperes a DH2 törvény szerint elszámolt a felperessel a tisztességtelen árfolyamrés körében.

Az alperes álláspontja szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelt a 2/2014. PJE határozatban írtaknak. Az üzletszabályzat V.6. pontja pedig az átlagos fogyasztó mércéjének megfelelően, érthetően megfogalmazza a felperest terhelő árfolyamkockázatot.

A fogyasztótól elvárható a dokumentumok áttanulmányozása és szükség esetén felvilágosítás igénylése.

A kockázatteltérő nyilatkozat hiánya a szerződés érvénytelenségét nem okozza, az r.Hpt. ilyen rendelkezést nem tartalmaz.

Arra is hivatkozott, hogy a mértékadó devizanem, valamint a kamatváltozás I-II. (árfolyamváltozás) elszámolásának módja nem minősül általános szerződési feltételnek, mivel azokat a felek egyedileg megtárgyalták, ez okból a Kúria 2/2014. PJE határozata és az r.Ptk. 209.§-a alapján nem minősülhetnek tisztességtelennek.

Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felek között az r.Ptk. 523.§ (1) bekezdése értelmében az r.Ptk. 685.§ d) és e) pontja szerinti deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés jött létre.

A törvényszék a közbenső ítéletében megállapította, hogy a felek közti fogyasztási kölcsönszerződés a kamat százalékos aránya feltüntetésének hiánya miatt, az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján semmis.

Az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja alapján azonban a felperes alaptalanul hivatkozik a szerződés érvénytelenségére, mivel a szerződés tartalmazza a 14,5%-os THM-et. A semmisség pedig nem a THM esetlegesen valótlan tartalmához, hanem a feltüntetés hiányához kapcsolódik.

Az elsőfokú bíróság leszögezte, hogy sem az árfolyamrés utólagos tisztességtelenné nyilvánítása, sem a kamat százalékos feltüntetésének hiánya - a felperes állításával ellentétben - nem zárja ki a szerződés deviza alapú jellegét. A 6/2013. PJE ugyanis kimondja, hogy a deviza alapú szerződések esetén a felek a kölcsönszerződésből fakadó pénztartozást egyaránt devizában határozták meg (kírovó pénznem) és azt mindkét fél forintban köteles teljesíteni (lerovó pénznem).

Az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem felelt meg az r.Hpt. 203.§ (6), (7) bekezdéseiben, a 2/2014. és a 6/2013. PJE határozatokban, valamint az európai uniós joggyakorlatban (EUB C-51/17.) tükröződő szempontrendszernek. A felhívott jogszabályok alapján az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelése megítéléséhez a bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a tájékoztatóból kiderül-e az általánosan tájékozott, átlagos fogyasztó számára, hogy az árfolyamváltozás hatására a fizetési kötelezettségei a szerződés futamideje alatt, bármekkora mértékben megnövekedhetnek, illetve hogy ezen terheket kizárólag az adós köteles viselni. Ilyen módon az általa visszafizetni vállalt kölcsön tőke- és kamatterhe előre nem ismert mértékben megnövekedhet.

A fentiek mellett azonban a tájékoztatás hitelező által választott módja, a szerződéskötés egyedi körülményei, és a tájékoztatás értelmezésére rendelkezésre álló idő figyelembevételével értékelni kell, hogy a szerződésben rejlő valódi kockázatok, és az ügyletből eredően őt érintő gazdasági hatások felmérésére a fogyasztónak reális esélye volt-e.

A törvényszék álláspontja szerint a jelen tényállás mellett a tartalmilag megfelelő tájékoztatás az információ átadásának hitelező által választott módja miatt - azaz a releváns információk az ÁSZF különböző fejezeteiben való elhelyezése, a komplex értelmezés nehézsége, külön figyelemfelhívás hiánya miatt - nem érte el azt a célt, hogy a fogyasztó az árfolyamváltozásból eredő hatásokat reálisan felmérje, és felismerje, hogy a futamidő alatt az árfolyamváltozásból származó terhek előre nem látható, azaz bármilyen mértékben felmerülhetnek, és amelyet kizárólag - korlátozás nélkül - az adós köteles viselni.

A tájékoztatás fentiek szerinti módja nem elégíti ki a pénzintézetek részéről teljesítendő, a fogyasztó védelmét szolgáló kötelezettségek teljesítésével szemben a jogalkotó által megkívánt és a felhívott jogszabályokban rögzített feltételeket.

A Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i emlékeztetőjének 3-4. pontjában írtak a fentieket erősítik meg.

A kifejtettekből eredően az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselésével kapcsolatos szerződéses rendelkezés az r.Ptk. 209/A.§ (2) bekezdésére figyelemmel tisztességtelen, amely a szerződés teljes érvénytelenségét okozza.

Az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény (2) bekezdése alapján az érvénytelenség általános jogkövetkezménye, hogy az ügyletre jogot alapítani nem lehet.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a támadott szerződés 13,11%-os induló éves ügyleti kamattal történő érvényessé nyilvánítását, egyebekben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Az álláspontja szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelt a felhívott jogszabályokban előírtaknak. Arra hivatkozott, hogy az üzletszabályzat V.6. pontja az árfolyamkockázatot egyértelműen az adósra telepíti. Ebből, valamint az üzletszabályzat I.6-7., I.17., I.22., I.23-24., I.25.b. és c. pontok, IV.6., IX.3.a. pont és XI. rendelkezésekből és önmagában már az irányadó devizanem megjelöléséből következően is a fogyasztónak észlelnie kellett, hogy az

árfolyamkockázatnak nincs felső határa, és az kifejezetten őt terheli. Az I.25.b. pont nem tekinthető megtévesztőnek, mert utána a zárójelbe foglalt árfolyamváltozás szó egyértelműsíti annak valós tartalmát, vagyis azt, hogy nem kamat-, hanem árfolyamváltozásra vonatkozik.

Az üzletszabályzat rendkívüli árfolyameseményre vonatkozó rendelkezéséből is kiolvasható, hogy az árfolyam akár szélsőségesen, azaz 25%-ot meghaladó mértékben is megemelkedhet a mértékadó árfolyamhoz képest.

A szakkifejezések, képletek alkalmazása sem teszi önmagában tisztességtelenné a kikötést, még akkor sem, ha azok megértése szakember közreműködését teszi szükségessé.

Hivatkozott a 2/2014. PJE határozat 1. pontjára, amelynek értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, mely szerint az árfolyamkockázatot a korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos és nem volt érthető. Amennyiben az átlagos fogyasztó számára a kapott tájékoztatásból felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, úgy a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az r.Ptk. 209.§ (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

Felhívta az alperes a 6/2013. PJE határozatot, melynek indokolása rámutat, hogy a pénzügyi intézménynek nem kellett arról tájékoztatnia a fogyasztót, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehetett az árfolyamváltozás felső határa.

Az alperes azzal is érvelt, hogy a Ptk. 4.§ (4) bekezdése értelmében a jóhiszeműség és tisztesség követelményének és az együttműködési kötelezettségnek megfelelően elvárható a fogyasztótól is, hogy a nagy összegű, hosszabb távra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt.

Nem hivatkozhat információs egyensúlyhiányra a fogyasztó abban az esetben, hogyha az ügyletkötés során nem a kellő körültekintéssel járt el, illetve nem kísérelte meg a megfelelő tájékozódást.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a szerződéskötés idején a devizakonstrukciók már széles körben elterjedtek, így az azzal járó előnyökről, hátrányokról a felperesnek már módjában állt volna tájékozódni. Az elsőfokú bíróság e körben a felperes felróható magatartását nem értékelte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme a közbenső ítélet helybenhagyására irányult.

Kiemelte, hogy a közbenső ítélet a jogalap kérdésében döntött, így az alperes az érvénytelenségi ok kiküszöbölését fellebbezésében nem kérheti.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a kereseti kérelem jogalapja körében a szükséges mértékben lefolytatta, és a megalapozott tényállásból helytálló jogi következtetést levonva állapította meg a támadott kölcsönszerződés érvénytelenségét.

Az alperes a fellebbezésében az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontjára alapított kereseti kérelem körében kifejtett ítéleti érvelést nem érintette, az r.Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjára alapított kereset, azaz az induló ügyleti kamat százalékos mértéke feltüntetésének a hiánya miatt fennálló érvénytelenség megállapítását pedig nem vitatta. A fellebbezés e körben csak - a közbenső ítélet kereteit meghaladóan - az alperes által ez esetben alkalmazni kért jogkövetkezményeket rögzíti.

Az alperes a fellebbezésében elsősorban az árfolyamkockázatot felperesre telepítő rendelkezések tisztességtelenségének, és ez okból a szerződés érvénytelenségének megállapítását vitatta, ez okból az ítéltábla az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezések tisztességtelenségét vizsgálta.

A felperes az egyedi kölcsönszerződés 2. és 3. pontjaiban akként nyilatkozott, hogy a hitelező (HIT 2006. 05. 31.) üzletszabályzatát megismerte, megértette és azt aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az Üzletszabályzat - teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan - a felek egyedi szerződésének részévé vált és az rPtk. 205/B. § (2) bekezdése nem képezi akadályát annak, hogy az üzletszabályzat árfolyamkockázattal kapcsolatos, és a fix devizakonstrukcióra vonatkozó rendelkezései az egyedi szerződés részévé váljanak.

Az rPtk. 205. § (3) bekezdésében megfogalmazott általános tájékoztatási és együttműködési kötelezettséget a jogalkotó a fogyasztónak nyújtandó deviza alapú hitel esetén az rHpt. 203. § 6) és (7) bekezdéseiben egyediesítette, amikor a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény számára kötelezővé tette, hogy a kölcsön devizaalapúságával kapcsolatos kockázatokra a fogyasztó figyelmét kockázatfeltáró nyilatkozattal felhívja.

A szerződéskötés időpontjában hatályos rHpt 203. §. (6) és (7) bekezdése értelmében a lakossági ügyféllel kötött a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfélnek az aláírásával kell igazolnia. A kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak a törlesztőrészletre gyakorolt hatását.

Önmagában a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya azonban nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, mert ahhoz sem a rPtk. sem a rHpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét.

A 2/2014. PJE. határozat értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli - mint az rPtk. 209. §. (5) bekezdése szerint a fő szolgáltatás körébe tartozó kikötés - csak akkor vizsgálható, és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos nem volt érthető.

Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

A PJE. határozat kitér arra is, hogy nem a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya, hanem a nem megfelelő tájékoztatás vagy annak elmaradása eredményez tisztességtelenséget és ennek okán a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét. Az EUB a C- 51/17. számú döntésében az idézett PJE határozattal és az azon alapuló joggyakorlattal lényegileg egyező kritériumokat fogalmaz meg a fogyasztónak nyújtandó tájékoztatás értékeléséhez.

A jelen tényállás mellett - külön kockázatfeltáró nyilatkozat, illetve a szerződéskötést megelőző szóbeli tájékoztatás hiányában a finanszírozási kérelmet, az egyedi kölcsönszerződést és az annak elválaszthatatlan részét képező Üzletszabályzatot, valamint a szerződéskötés körülményeit együttesen vizsgálva kell állást foglalni abban, hogy a felperes mint ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e az, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa fizetendő összeg korlátlanul megnövekedhet.

A rendelkezésre álló okiratok tükrében az ítéltábla megállapította, hogy a finanszírozási kérelemben a felperes deviza alapú hitelt igényelt, a mértékadó devizanemet CHF-ben tüntette fel, és fix devizakonstrukciót választott. Ehhez viszonyítva a kölcsönszerződés egyedi része 8. pontja csak annyi többletinformációt tartalmaz, miszerint a "kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása a futamidő végén történik", "a fizetendő kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (Árfolyamváltozás) esetén a futamidő azonos törlesztő részlet mellett meghosszabbodik, a visszajáró kamatváltozás I-t és kamatváltozás II-t (Árfolyamváltozás) a hitelező visszautalja a kölcsönbevevőnek".

Az ítéltábla itt tér ki arra, hogy az egyedi szerződés hivatkozott pontja nem tartalmaz olyan egyértelmű kötelezettségvállalást, hogy az adós korlátlan mértékben köteles a forint gyengüléséből adódó árfolyamkülönbözet megfizetésére. A fentiek mellett a 8. pont azért sem alkalmas az árfolyamkockázat adósra terhelésére, mivel azt éppen az üzletszabályzatban rögzített és általános szerződési feltételként a felek megállapodásának részévé váló, támadott definíciók töltik meg tartalommal (Kamatváltozás I. II.), ezek hiányában a 8. pont nem értelmezhető.

Az Üzletszabályzat V. 6. pontjában a felperes vállalta a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot.

Az ítéltábla álláspontja szerint azonban az V. 6. pontban megfogalmazott szerződési feltételekből még az Üzletszabályzat I. fejezetének definíciókat rögzítő, valamint a XI. fejezetének fix devizakonstrukcióra vonatkozó rendelkezéseivel együtt értelmezve - sem derül ki egyértelműen, hogy

- a felperesnek a futamidő alatt végig a svájci frank forinthez viszonyított mindenkori árfolyamának figyelembevételével számított törlesztő részletet kell fizetnie,
- hogy az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, amelyek előre nem kiszámíthatóan, bármikor, a hitel futamideje alatt is reálisan bekövetkezhetnek,
- ez a forint hitelekhez képest a felperesre nézve fokozott kockázattal jár, amennyiben ennek következtében a fizetési kötelezettségei bármilyen mértékben, korlátlanul akár többszörösére is emelkedhetnek és
- az árfolyamváltozás kockázatát a forinthelekénél kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalja (Kúria 6/2013. számú. és 2/2014. számú PJE. határozatok, EUB C-26/13., EUB C-186/16., EUB C- 51/17. számú határozatok).

A kamatváltozás II. (Árfolyamváltozás) I. 25. b) pont célja, hogy a fogyasztó fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását fejezze ki, azonban éppen a megfogalmazás bonyolultsága, megtévesztő jellege miatt ezen célnak ilyen formában nem felel meg. Az árfolyamváltozásból fakadó kockázat fogyasztó általi mérlegelését, értékelését nehezíti, hogy a devizakonstrukcióval kapcsolatos rendelkezéseket az alperes egymástól elszigetelten, az Üzletszabályzat különböző fejezeteiben rögzítette, ezáltal azok összefüggései nem áttekinthetők. A fogyasztó így arra kényszerül, hogy a szerződés, illetve az Üzletszabályzat partikuláris elhelyezései kikötéseiből, definícióiból olvassa össze az őt terhelő, alapvető szolgáltatás - azaz a kölcsön visszafizetésére irányuló kötelezettsége - terjedelmét, összegaszerúségét.

A fenti eljárás a felek közti - az eltérő információs szintjükből eredő, és eleve fennálló - egyenlőtlenséget nem kompenzálja, hanem éppen ellenkezőleg, azt tovább erősíti.

A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési kikötések tisztességtelenségéről szóló 2019. április 10-i állásfoglalásában leszögezte, hogy az árfolyamkockázat- egyéb esetek mellett - akkor sem terheli a fogyasztót, ha a tájékoztatás tartalmát több rendelkezés együttes értelmezésével lehet csak kikövetkeztetni.

A Konzultációs Testület szerint a bíróságoknak nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni, figyelemmel kell lenni arra, hogy a felek közötti információs egyensúlyhiány áll fenn. A fogyasztótól elvárható, hogy a szerződést az aláírása előtt alaposan áttanulmányozta ...(..) ... Ugyanakkor nem értékelhető a fogyasztó terhére, ha ezt azért nem tette meg, mert a szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagyis azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége.

Helyes álláspontot foglalt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor az egyedi szerződés, illetve az annak részévé vált Üzletszabályzat hivatkozott pontjainak értelmezése alapján arra a következtetésre jutott, hogy - a kockázatfeltárási nyilatkozat és a szóbeli tájékoztatás hiánya miatt is - nem állapítható meg, hogy az árfolyamkockázat mibenléte, korlátlanúsága és a felperesre terhelése tekintetében az alperes a felhívott jogszabályoknak, a Kúria jogegységi határozatainak és az EUB döntéseiben megfogalmazott szempontoknak megfelelő, a kikötések egyértelműségét, átláthatóságát biztosító tájékoztatást nyújtott.

Ez pedig a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a támadott kikötések tisztességtelenségét, ebből következően azok semmisségét eredményezi. Tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázat viselése a felek ellenszolgáltatásának mértékét alapvetően befolyásoló elem, ezért az erre vonatkozó kikötések tisztességtelensége miatt - ahogy ezt a törvényszék helyesen leszögezte - a szerződés teljes érvénytelensége állapítható meg.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a törvényszék helytálló közbenső ítéletét az rPp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a rPp. 78.§. (1) bekezdése és a 4/2009.(XII.14.) PK. vélemény III. pontja alapján köteles a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére.

Az ítéletábra a felperes részére fizetendő, az ÁFA összegét is tartalmazó ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM r. 3.§. (3) (5) (6) bekezdései alapján állapította meg.

ő, 2020. január 7.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.. Molnár Andrea sk.
előadó bíró

bíró